

sveta, pridelki pa po navadi ne prenašajo dolgih prevoznin. Kako tedaj našim obrtnikom pomagati? Vse besedičenje je prazno, treba jim iskati „Absatzgebiet“ — ali rešiti vprašanje, kjer naj prodajajo? Slovenski obrtniki nikdar ne bojo delali n. pr. za Dunaj, saj prihaja Dunaj k njim ter jih na domačih tleh že davi. Zopet vidimo, da je jedina pomoč zunaj avstrijske meje, dokler se obrtniki ne združijo ter napotijo svoje izdelke v zamorje, ne bo in ne more biti pomoči. Velika večina izdelkov pretrpi visoke prevoznine v tuje kraje. Ako bi se jaz hotel tu samo na Egipt ozirati, bi bilo naravnost smešno. Jaz izven Egipta ne morem soditi. Vsekakor bo potrebno proučevati razmere v raznih prekomorskih krajih v prid naši obrti. To je jedina rešilna pot, vse druge lepe besede so „pesek v oči!“

Posamezen obrtnik z veliko industrijo ne more tekmovati. Zadruga je torej tukaj imperativna potreba.

Kar se tiče Egipta, je dežela z raznimi evropskimi izdelki preplavljena. Le nekaj malega bi se upal omeniti, in sicer to-le:

Čevljarska zadruga. Dobro urejena čevljarska zadruga v domovini, jedna ali več posameznih, bi si tukaj sicer ne prislužila zlata, pa vendar mogla zadrugarje v domovini pošteno rediti. Čevljarji na Francozskem imajo zadruga, koje imajo v Egiptu svoje prodajalnice „Cordonnerie française“. Gre le fino in lepo izdelano blago. Par moških čevljev se prodaja tu 7, 8 do 10 goldinarjev. Prevoznina je za obuvalo skoro samo ena ničla. Carinarina v Egipt: 8% tukajšnje vrednosti. Po tem takem morejo dotični krogi lahko preračunati, ali bi šlo ali ne. Račun: 8% carinarina, 2% prevoznina, (n. pr. Ljubljana-Aleksandrija) 10%. Tedaj za 10 gld. tu prodan par čevljev da 9 gld. čistih. Nadalje: 50 kr. do 1 gld. na prodajalnico in opravljalca v Aleksandriji na par čevljev.

Ker je v mestih življenje dražje, kazalo bi posebno na deželi ali v malih trgih ustanoviti čevljarske zadruga za eksport, posebno tam, kjer znajo izdelovati finejše blago po dunajskih, pariških ali pa angleških uzorcih.

Krojaška zadruga. Za krojače so razmere manj ugodne. Razne židovske tvrdke za izdelano obleko imajo tu velike prodajalnice. Izdelana obleka je tu vendar draga, ker imajo prodajalnice nekak „ring“ med seboj. Blago pride po največ s Češkega, Moravskega in z Dunaja. Kazalo bi le na deželi ustanoviti kako zadrugo, kjer so delavne moči dober kup, posebno, ako si zagotovo ugodno oddajatev tkanin iz koje tovarne. Gre fino in navadno izdelano blago evropske noše.

Mizarska zadruga. Za mizarske zadruga so tukajšnji tako izvrstni, da bi zares škoda bilo za Slovence, ako zamudijo to priložnost. Vse natančneje v posebnem sestavku. (Glej „Soča“ januarja 1898.)

Vrvarška zadruga. Vrvi, konopci, itd. se tukaj izvrstno prodajajo. Nekaj naših vrvarjev že zdaj prodaja s pomočjo raznih komisijonarjev svoje blago v Egipt. Grejo najrazličnejši pridelki vrvarstva. Vrvarske zadruga,

bodisi v mestih ali na deželi, bi si tukaj gotovo prislužile lep denar.

Razne druge zadruga. Ako bi se hotele druge obrti za eksport v Egipt na Slovenskem združiti, voljan sem na vsako prošnjo tukajšnje odnosne razmere proučevati ter potem v zasebnem pismu nasvetovati ali pa odsvetovati. — Posameznim obrtnikom pa že tukaj odločno odsvetujem pred Egiptom, le v zadrugi združene moči morejo uspevati.

Ni glavno vprašanje, ali se katera reč po odbitku postranskih stroškov v Egiptu dražje proda nego pri nas. Da se tudi proda le za isto ceno, je še vedno dobro. Glavna točka celega vprašanja leži v tem, da so onim, ki zaradi nadprodukcije dela nimajo, delo pridobi. Zlata tla obrti so že davno minola, a ne samo pri nas, temveč po vsem svetu. Naj se tedaj nikdo ne vara, naj dela naš obrtnik za dom ali pa za eksport v prekomorje, vedno si bi moral trdo prisluževati svoj vsakdanji košček kruha. Težišče vsega vprašanja leži torej v tem, da se onim, katere nadprodukcija za pridno roko in dobro voljo do dela plačuje z lakoto, zagotovi vsakdanji kruh. Dandanes na Slovenskem še ni tako slabo. Kaj pa bo v 50 letih?! — Ali se ne da že dandanes z vso gotovostjo preračunati, da industrija in stroj delavno roko še bolj vniči v teku prihodnjih let? Ako mi torej naše obrtnike v zadruga za eksport združujemo, ne skrbimo s tem toliko za njihovo sedanost, pač pa za njihovo bodočnost. Že geografična lega našega ozemlja nam veli, iskoriščati si morje. Iskoriščajmo morje tudi v prid našim obrtnikom, kajti obrtnik, ki ima direktne zveze v prekomorju, bo vse „šoke“, ki pretijo naši in avstrijski obrti, sploh veliko lažje prenašal, ker ne bo več izključivo od njih odvisen. To je ona širša podlaga, na katero se mora postaviti vprašanje slovenske obrti! — Le tem potom bi šlo rešiti vprašanje specifično slovenske obrti, t. j. utrditi, pomnožiti in osloboditi jo od tujih uplivov.

Dr. Pečnik.

Kako pokončevati krvavo uš?

Krvava uš se je začela jako nevarno širiti po deželi, a naši kmetovalci se jako malo zmenijo zanjo, tako da se nam zdi potrebno, da jim predočimo nevarnost, pretečo naši sadjereji po krvavi uši ter poučimo, kaj in kako je ravnati, da zaprečijo nevarnost in se obvarujejo ogromne škode.

Jabolko je zlasti v nekaterih naših okrajih glavni kupčijski sad, kateri daje v dobrih letinah lepe dohodke, včasih večje, kakor vsi drugi pridelki skupaj. Torej je treba vso skrb zastaviti v to, da kmetovalci pomnožé in zboljšajo svoje nasade, da jih pravilno oskrbujejo in z vso paznostjo zavarujejo zoper rastlinske in živalske zajedavce. Če opuščajo zadnje omenjeno skrb, potem je skoro bolje, da se niti ne trudijo s sadjerejo; kajti sadno, drevje ima

dandanes toliko škodljivcev, da je sila preganjati jih, če hočemo imeti kaj prinosa od sadjereje. Posebno po mili zimi, kakoršna je letos, se je zelo bati, da se vsakovrstni zajedavci polotijo naših sadnih dreves, ter nam uničijo vse lepe nade, katere utegne obuditi prihodnja pomlad. Postavimo se jim torej pravočasno in z izdatnimi sredstvi v bran.

Ker je pa treba pred vsem sovražnika poznati, preden se ga lotimo preganjati, naj tu kratko popišemo krvavo uš. Ona je po obliki in velikosti enaka navadni rastlinski uši, je medeno rumene, dostikrat tudi temnejše barve; ko je razvita, izpoti se jej iz kože vse polno belih voščenih niti; in ker je v vsaki zalegi mnogo živalic skupaj, je videti, kakor bi bilo dotično mesto obraščeno z nekako belo volno. Če pomastimo zalego, prikaže se na dotičnem mestu krvavo rudeč madež in po tem je dobila ta uš svoje ime.

Krvava uš se množi strašansko hitro in sicer takole: Samica zleže na jesen za lubad debla ali kake veje, ali pa tudi v zemljo blizu debla 30 do 40 jajčec. Na pomlad se izvali iz njih prvi rod, potem pa prihaja do jeseni vsakih 14 do 20 dnij drug, ali ti ne s pomočjo jajčec, ampak samice, ktere se vse na enem mestu zarijejo z glavami v lubad in porajajo žive mlade. Ob začetku prebivajo mlade uši v volnatem izrastku svojih mater. Dostikrat se primeri, ga odtrže veter večji ali manjši del izrastka ter ga z mladimi ušmi vred odnese daleč proč na drugo drevo, na katerem se pričenjajo uši vnovič ploditi. Na jesen šele se rodé samci s samicami vred kakor popolni krilati mrčesi. Po zimi spi zalega, pa se zopet probudi na pomlad. Tako drevo, ki je hudo napadeno po krvavi uši, spoznamo že od daleč. Ono je bolehalo, hira, ostaja nerodovitno in slednjič usahne.

Proti krvavi uši rabijo kmetovalci v naprednih deželah razna sredstva. Mi hočemo samo nekatera popisati, manj izdatna pa prezirati.

1. Zalege krvave uši je zmaščati s čopiči iz zvezanih cunj, ali še bolje z ostrimi ščetkami (krtačami). Ž njimi naj se koj iz početka dobro raztržejo na drevesu nastale mehke hoboto. Kakor hitro pa so hobote že pol metra ali cel meter dolge, ne pomaga ščetanje nič več; mariveč je treba vse take ušive veje in vejice odrezati in sežgati. Toda po tem načinu ni lahko pokončati vseh uši, mnogo jih običi še v varnem zavetju pod lubadom. Zato moramo drevesa večkrat pregledovati in delo tolikokrat ponavljati, kolikorkrat zapazimo še kaj uši na njih.

2. Prav dobro sredstvo je apneni belež. Če raztopimo en del živega, ali pa dva dela ugašenega apna v 10 delih vode in s to raztoplino namažemo drevo s čopičem, pritrjenim na kol, ali pa če je poskropimo s škroplnico, posluževaje se v to daljše cevi, naredimo izdatno delo; a opraviti je moramo že začetkom pomladi in potem vsakrat ponoviti, kadar koli se zopet prikaže uš. Da si olajšamo to delo, obrezimo poprej drevo in sicer odstranimo tudi debele in viske veje in vse tiste, ki so huje

napadene, da s tem pomladimo drevo in da nam požene zdrave, krepke mladike. Odrezane veje pa moramo na kup spraviti in sežgati.

Vrh tega odgrebimo zemljo od debla do prvih korenin in vlijmo nekoliko litrov beleža nanje; kajti na njih so se tudi vgnezdile uši in prezimujejo tam, čakaje pomladi, da zlezejo na mlade veje in tam napravijo novo zalego — če jih ne pokončimo na koreninah.

Po tem načinu zatirajo Nemci krvavo uš v veliki meri; a ravnati je natančno in večkrat in začenjati že koncem februarja ali vsaj prve dni marca ter nadaljevati celo poletje, kakor hitro je zapaziti one nevarne bele volne na deblu ali na vejah. Apneni belež umori uš, jajčka pa zagrne tako, da se ne morejo odpreti.

(Konec sledi).

Poučni in zabavni del.

Človeško življenje.

(Pravljice iz jutrovih dežel; iz ruščine prevel J. Vrtiški).

Kmalu potem, ko je ustvaril Stvarnik svetá živa bitja, sklenili so osel, pes, opica in človek obrniti se do Boga, da bi zvedeli dolgost svojega življenja, in kaka uloga je komu odločena. Niso se pa mogli zjediniti, kdo izmed njih naj prvi vpraša Boga za to. Tedaj se odloči osel v nestrpnosti, biti prvi, in se obrne od Gospoda — bil je ta trenotok ravno nekako zamišljen v druge posle — s vprašanjem o svojih dolžnostih. Razjaren vsled oslove nestrpnosti odgovori mu Gospod, da je njegova naloga v življenju, nositi na svojem hrbtu tuje breme. Osel se čuti skrajno razžaljenega s svojo osodo ter poprosi Gospoda, naj mu pové, koliko časa mu je odločeno živeti. — „Trideset let“, reče mu Stvarnik. — „Milostivi Bog“, spregovori v solzah osel, „usmili se mene in skrajšaj ta čas. Jaz se ne bom mogel tako dolgo močiti. Moj hrbet se mi zlomi pod težkim, neznosnim bremenom, in noge moje mi izkrvavijo vsled neumornega gibanja; kajti kadar zvedô ljudje o moji osodi, ne bom imel pred njimi niti pokoja niti počitka“ — Gospod so usmili nad živinčeto, skrajša njegovo življenje do 18 let, ter mu veli, naj se odstrani.

Takoj za tem pride k Bogu pes, da bi zvedel o nalogi in dolgosti svojega življenja. Zapazivši, da je Gospod silno zamišljen, stisne se v kot, da ne bi obrnil njegove pozornosti náse, in sklone čakati, dokler se ne obrne k njemu. Čez nekaj časa odloži Gospod svoje delo v stran in se ozí. Pes se požuri porabiti priliko in, mahajoč z repom, približa se k prestolu. Gospod se zavzame nad krotkostjo in udanostjo živinčeta ter je vpraša česa želi. Pes mu plašno predloži svoja vprašanja, „Pojdi“, odgovori mu Bog, „k človeku in se vedi pri njem ravno tako, kakor si se vedel pred menoj; boj se in spoštuj ga ter čuvaj njegov dom, da ne bo nihče ničesar odnesel brez njego-

druga za premičnine. Obe društvi se raztezata na Tirolsko ozemlje in na sosednjo deželo Predarlško, kakor tudi vsled najvišjega odobrenja na sosednjo suvereno kneževino Lichtenstein. Deželna zavarovalnica je bila že 1825. l. ustanovljena.

Obe zavarovalnici sta spremenili svoja pravila, pri vseh teh premembah pa je obema le eno temeljno pravilo nespremenjeno ostalo, namreč povračevanje cele škode do zahtevane zavarovalne vrednosti in le temu glavnemu vodilu se imate deželni zavarovalnici proti požaru v prvi vrsti zahvaliti, da polagoma nadvladujete zasebna zavarovalna društva, ki so ustanovljena na temeljnu le razmernega povračila škode ter morejo samo vsled tega izvrševati zavarovanje proti navidezno cenejšim premijam.

Kot najvažnejše premembe na Tirolskem je omeniti;

1. Vpeljava nevarnostnih razredov, po katerih morajo zavarovanci vplačevati prispevke;

2.) večja stanovitost letnih premij s tem, da se je 1891. l. vzela za podlago poprečna letna potreščina in poprečna razredna vrednost desetih let; do leta 1891. pa je bila vsakoletna premija odmerjena le po razmerji stroškov dotičnega leta in po razredni vrednosti koncem leta. Vsak, ki pristopi k temu zavodu, mora po pravilih že pri vsprejemu prispevati s pristojbino 20 kr. za vsakih 100 gld. zavarovalne vrednosti, kateri znesek gre v posebni zaklad za predujeme.

Tirolske zavarovalnice ves čas svojega obstanka še niso zahtevale nobene podpore iz deželnih sredstev, ampak so vedno same mogle izplačevati vso, tekom leta po požarih napravljeno škodo.

Vzlic temu, da vedno nastajajo nova zasebna zavarovalna društva, ki tudi na Tirolskem konkurenco delajo, vendar obe deželni zavarovalnici proti požaru dobro napredujete ter dobivate nove naročnike sosebno vsled vpeljave sistema nevarnostnih razredov in pa vsled nastavljenja zaupnih organov, tako da se je število zavarovanj za poslopja in istotako posojilni zaklad tega zavoda, odkar so se vpeljali omenjeni nevarnostni razredi, četvero pomnožil, čeravno je imel poslednji v tekočem desetletji po večkratnih hudih udarcih vsled le poprečne odmere dokladnega prispevka občutljivo izgubo.

Na zvonaj zastopajo zavod:

- a) c. kr. davčni uradi,
- b) v Inomostu in Tridentu magistrat,
- c) v nekaterih okrajih lokalnih komisij agentje, katere imenuje deželni odbor v pomoč ondotnim c. kr. davčnim uradom; agenti dobivajo le za vsako novo zavarovanje ali za zvišanje po 30 kr.

Vsakoletno pobiranje dokladnih prispevkov za oba zavoda je po pravilih izročeno občinam, katere — oziroma njih organi, ki doklade pobirajo, — dobivajo za to delo provizijo po $2\frac{1}{2}\%$ v resnici sprejetega in lokalni komisiji za požarno zavarovanje izročnega zneska.

Za opravljanje vnanjega posla, kakor cenitev večjih poškodb po požaru, uvrščenje obrtnih poslopij in ognjenovarnejših skladišč v razrede, nastavljeni so še trije posebni

komisarji kot deželni uradniki z užitki njihovega IV. in VI. činovnega razreda.

Pregledovanje in vknjiževanje vseh računskih vlog izvršujočih organov, pretresovanje in reševanje sklenenih zavarovalnih pogodb, ugotovljenje povračil za poškodbe po požaru, sestavljanje letnih obračunov obeh zavarovalnic in po računskih sklepov itd. preskrbuje deželno knjigovodstvo.

Glede povratne odškodbe deželnih zavarovalnic proti požaru je tirolski deželni odbor že večkrat obravnaval z zavarovalnimi društvi.

Ta društva pa so vedno stavila take pogoje, da se deželna zavoda nista mogla spuščati v pravilno sklenitev pogodbe o prevratne zavarovanji. Ta okolnost in pa dalje tudi to, da je predujemni zaklad, vsaj oni zavarovalnice za poslopja, že toliko močan, da more prenašati tudi občutljive udarce, napotilo je tirolski deželni zbor 1893., l. da se pod do sedaj stavljenimi pogoji ne spušča v povratno zavarovanje, temveč toliko bolj skrbi za izdatno utrditev predujemnih zakladov z daljnimi dokladami za vsak slučaj.

Meseca decembra 1897. leta ustanovil je tudi dolenjeavstrijski deželni zbor deželno zavarovalnico za požare, ki je začela takoj poslovati. Iz poročila in nasveta deželnega zbora se navaja, da se je za prve potreščine deželne zavarovalnice proti požarom dal na razpolago brezobresten ustanovljen zaklad 50.000 gld., ki se ima po pravilih povrniti. Istotako se je za pokrivanje morebitnih obratnih primanjkljajev, ki se ne morejo poplačati iz varnostnih zakladov zavoda, dovolil zavarovalnici brezobresten kredit 500.000 gld., ki pa se ima po pravilih povrniti.

Vsi do sedaj navedeni zavodi smatrati so za podjetja dotičnih dežel ter nimajo nasproti zasebnim zavarovalnicam nikakih prednostnih pravic.

(Dalje sledi.)

Kako pokončevati krvavo uš?

(Konec.)

3. Na mestu apnenega beleža rabimo tudi lahko lug iz lesnega pepela, to je, enak lug, kakoršnega rabimo za perilo. Mažo je izvrševati prav tako, kakor z beležem. Nekateri priporočajo, naj se v lugu spusti nekoliko ilovice, da dobimo nekoliko gostejo raztoplino, s katero namažemo ali poškopimo drevo. V noveji dobi so z dobrim uspehom rabili tako mazilo na Nemškem.

Namestu pepela vzamemo tudi lahko raztoplino 3 odstotkov kristalizovane sode, kateri je dodati še enkrat toliko živega ali dvakrat toliko ugašenega apna, da postane tekočina močnejša.

4. Nekateri sadjerejci so z dobrim uspehom rabili 2 dela tabačnega izvlečka 100 delih vode, koji so dodali

2 odstotka mehkega ali pa tudi navadnega črnega mila, koje se je poprej raztopilo v vodi. Tudi ta pripomoček se uporablja, na enak način kakor apneni belež; in kakor se je doznalo po skušnjah na goriškem c. kr. kmetijsko-kemičnem poskuševališču, učinja prav izdatno proti vsem rastlinskim ušem. Vsekakor pa je mažo ali škropljenje ponavljati, saj ni mogoče doseči in pokončati vseh uši že prvi ali drugikrat, ker so poskrte v razpoklinah debela in starih vej in v mnogobrojnih doblinah pod lubom.

Nekateri priporočajo, naj se omenjenemu pripomočku doloži dva odstotka petroleja, pomešanega z raztopljenim milom. V ta namen naj se milo raztopi v vodi in v to raztoplino vlije petrolej, pa dobro pomeša z metlico, ali pa naj se ta mešanica vlije v škropilnico in tako dolgo prelija skozi sitice, dokler se petrolej ne razširi v malih kapljicah po celej tekočini ter zadobi sovrstno mlečno raztoplino. Namestu petroleja priporočajo tudi gosto smolno olje, s katerim je enako ravnati kakor s petrolejem. To je gotovo, da i eden i drugi teh dodatkov pomnožita uspešnost pripomočka; vendar pa moramo omeniti to, da postaneta lahko škodljiva mladim drevescem, zlasti onim v drevesnicah in pa mladikam, dokler so še zelene in so občutljive. Odraslim drevesom ne more škodovati taka tekočina, če namažemo ali poškopimo ž njo samo deblo in odrevenele veje. Sicer pa je najpametneje, da poskusimo poprej na malem, ali škodujejo tako sredstvo listom in drevesu in če zapazimo škodo, da stanjšamo tekočino, ali pa da sploh ne uporabimo dodatkov.

Tudi s tem zdravilom je zalivati korenine okoli debla.

5. Kot jako izdatna se je sponesla tako zvana Nesslerjeva tinktura, ki je tako-le sestavljena: 4% mehkega mila, 5% amiličnega alkohola, 20% špirita ali vinskega cveta in 2½% tobačnega izvlečka, vse skupaj pomešano in raztopljeno v 100 litrih vode.

Ker je to sredstvo nekoliko predrago za splošno uporabo, poslužujmo se ga samo v drevesnicah in sploh na mladih drevescih, katerim utegne škodovati petrolej ali pa smolno olje.

Kakor smo že zgoraj omenili, ni pričakovati od katerega koli zdravila, da bi se pri prvi maži ali škropitvi pokončale vse uši in vsa njih jajčka in zato treba to delo večkrat ponavljati, dokler ne izgine zadnji sled nevarnega mrčesa. Le tako zabranimo, da se ne bodo mogli razviti in se na drugo drevje raznašati krilate uši. Poleti, o času velike vročine, preneha nekoliko množitev uši, a kakor se ohladi ozračje ter začenja jesensko deževno vreme, zaploja se zopet ta gomazen v ogromnih množinah. Zato treba v jeseni posebne pozornosti in če se zapazi zlo, skrbnega dela. Preden se spomladi drevesa prvokrat namažejo ali poškopé, to je, kadar je ugoden čas za obrezovanje, naj se obrežejo veje na celem drevesu in odstranijo vse tiste, katere so odveč, da bode imelo listje več prostora in da ne bo drevo tako zadušeno, kar močno pospešuje množitev zajedavcev, kakoršne

so uši. Tam, kjer se odreže veja, zamazati jo je z drevesnim voskom, da ne začne gnjiti ali da se je ne loti rak. Razume se samo po sebi, da je drevesa nadzorovati in tako ravnati ž njimi več let zaporedoma, dokler se popolnoma ne prežene zlo. Takim drevesom pa, katera so že trpela po krvavi uši in so začela hirati, moramo pognojiti in jih sploh pazno oskrbovati, da se jim zopet povrne čvrsta rast.

Kdor dela nove nasade ali cepi svoje mlade jablane, naj poprej poizvé in se prepriča, da prihajajo drevesca iz neokuženih drevesnic in cepiči od takih dreves, kojih še ni napadla krvava uš. Previdnost kaže, da se taka drevesca in cepiči pred sajenjem ali cepljenjem mehanično obrišejo in potem dobro namažejo z enim izmed zgoraj navedenih zdravil, najbolje seveda z Nesslerjevo tinkturo ali pa z mešanico 2 odstotkov tobačnega izvlečka in 2 odstotkov mila ali pa luga. Žal, da je ravno nemarnost zakrivila, da se je krvava uš vgnezdila v naši deželi, kjer je poprej nismo nikdar poznali.

Kmetijske raznoterosti.

— Ne zametati saj, ki se postrgajo iz dimnikov, kajti one so izvrstno gnojilo posebno za vrte. Če potrosimo po zimi vrtno lehe s sajami, pomešanimi s solijo in pepelom, obranimo jih s tem tudi raznega mrčesa in rastline bodo po tem gnojilu izvrstno uspevale. Za repo, korenje ni boljšega gnojila od saj. Če potrosimo grivo o deževnem vremenu s sajami, bo trava na njej bujno rastla in dobi temno zeleno barvo. Tudi sadnemu drevju je taka gnojitev jako koristna.

— Toplina vina. Pri kaki toplini razvija vino svojo slast in svojo vonjavo? Veščaki so določili podrečno toplino vinu, po kateri se je piveu ravnati, če hoče, da mu bo popolnoma ugajala pijača. Črnina je najpitnejša, kadar ima 12 do 14 stopinj R. Lahko belo vino naj bode nekoliko hladneje; navadna toplina mu bodi 10° R. Močno belo vino, kakoršno je rensko, ugaja pri 8° in penečim vinom je znižati temperaturo do 6° R, — pa ne nižje. Če je vino premrzlo, ne čutimo pravega okusa. Ob Renu hladé vino le izjemno z ledom.

Poučni in zabavni del.

O narodnem gibanju Judov.

Židovski narod se neprenehoma giblje in seli. Naveli smo nekaj splošnih vzrokov; tu hočemo kazati na koreniti in glavni vzrok, izvirajoč iz judovskega verstva, npravstveno-družbenega mišljenja. Poprej so bili Judje politično mnogotero omejeni zavolje svojih npravstveno-družbenih napak; ko so zadobili ravnopravnost s svojimi krščanski sograjan, se njih poprejšnje življenje ni izpremenilo. Prvi zavoljo svojega npravstvenega dejstvovanja Judje niso bili nikjer priljubljeni, kakor še dandanes ne. Vse družbene dolžnosti so obostranske. Vsaki dolžnosti odgovarja pravica, in vsaki pravici odgovarja dolžnost. Kdor taji to načelo, izpodkopava in truže družbo človeško. To pa dela judovstvo — (da so tudi med Judi